

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 2 listopada 2018 r.

Pozycja 156

POSTANOWIENIE z dnia 10 lipca 2018 r. Sygn. akt Ts 111/17

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Sławomira Wronkowska-Jaśkiewicz,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej D.F. w sprawie zgodności:

art. 632 pkt 2 w zw. z art. 635 i art. 630 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2017 r. poz. 1904, ze zm.), w zakresie, w jakim normy wynikające z tych przepisów ograniczają przyznanie w sprawie z oskarżenia publicznego, oskarżonemu wobec, którego sąd pierwszej instancji orzekł rażąco niewspółmierną surową karę, zwrot kosztów wynagrodzenia obrońcy za postępowanie odwoławcze, w przypadku uwzględnienia apelacji oskarżonego wniesionej wyłącznie co do kary i złagodzenia orzeczonej kary z art. 32 ust. 1, art. 42 ust. 2, art. 45 ust. 1 oraz art. 77 ust. 1 w zw. z art. 2 i art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

nadać dalszy bieg skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

W sporządzonej przez adwokata i wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 15 maja 2017 r. (data nadania) skardze konstytucyjnej D.F. (dalej: skarżący) zarzucił niezgodność art. 632 pkt 2 w związku z art. 635 i art. 630 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2017 r. poz. 1904 ze zm.; dalej: k.p.k.), w zakresie, w jakim normy wynikające z tych przepisów ograniczają przyznanie w sprawie z oskarżenia publicznego oskarżonemu, wobec którego sąd pierwszej instancji orzekł rażąco niewspółmierną surową karę, zwrot kosztów wynagrodzenia obrońcy za postępowanie odwoławcze, w przypadku uwzględnienia apelacji oskarżonego wniesionej wyłącznie co do kary i złagodzenia orzeczonej kary z art. 32 ust. 1, art. 42 ust. 2, art. 45 ust. 1 oraz art. 77 ust. 1 w związku z art. 2 i art. 31 ust. 3 Konstytucji.

Skarga została wniesiona w związku z następującą sprawą.

Wyrokiem Sądu Okręgowego w K. II Wydział Karny (dalej: Sąd Okręgowy) z 20 listopada 2015 r. skarżący został uznany za winnego popełnienia trzech z siedmiu zarzuczanych mu przestępstw. Od powyższego wyroku skarżący wniósł apelację, podnosząc m.in. rażąco

niewspółmierność orzeczonej kary. Sąd Apelacyjny w S. II Wydział Karny (dalej: Sąd Apelacyjny) wyrokiem z 5 maja 2016 r. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że obniżył orzeczoną karę łączną pozbawienia wolności, utrzymując wyrok w mocy w pozostałym zakresie. Ponadto zasądził od skarżącego na rzecz Skarbu Państwa wydatki za postępowanie odwoławcze.

W związku z zakończonym postępowaniem karnym, skarżący wystąpił z wnioskiem o zasądzenie kosztów procesu, w tym za postępowanie odwoławcze.

Sąd Okręgowy postanowieniem z 27 lutego 2017 r. zasądził od Skarbu Państwa na rzecz skarżącego koszty procesu tytułem zwrotu poniesionych przez niego wydatków związanych z oskarżeniem w części uniewinniającej, w pozostałym zakresie oddalając wnioski. W uzasadnieniu postanowienia sąd wskazał, że w związku z tym, iż skarżący został obciążony kosztami postępowania odwoławczego, to nieuzasadnione jest domaganie się przez niego zwrotu wydatków poniesionych na tym etapie postępowania.

Na powyższe postanowienia skarżący wniósł zażalenie. Sąd Apelacyjny postanowieniem z 12 kwietnia 2017 r. utrzymał zaskarżone postanowienie w mocy.

Skarżący wskazuje, że norma prawna wynikająca z zaskarżonych przepisów jest niezgodna przede wszystkim z art. 42 ust. 2 i art. 45 ust. 1 Konstytucji oraz wynikających z nich prawem do obrony oraz prawem do sądu. Skarżący podnosi, że na powyższe prawa składa się m.in. prawo do dochodzenia zwrotu wydatków z tytułu ustanowionej obrony w postępowaniu odwoławczym w sytuacji wniesienia przez oskarżonego środka odwoławczego, kwestionującego wymiar orzeczonej kary. Zdaniem skarżącego prawo do obrony jest elementarnym standardem demokratycznego państwa prawnego i stanowi gwarancję ochrony interesów osoby oskarżonej. To z kolei jest warunkiem uznania postępowania za sprawiedliwe i zgodne z wymaganiami, które w państwie prawa musi spełniać każda procedura, w której organy władzy publicznej decydują o prawach i wolnościach jednostki. Skarżący podkreśla, że sytuacja, gdy mimo wniesienia zasadnego środka odwoławczego ponosi materialne skutki niesłusznego wyroku sądu I instancji, prowadzi do naruszenia prawa do obrony. W rezultacie osoba skazana, w obawie przed brakiem możliwości zwrotu kosztów obrony, może powstrzymać się od ustanowienia obrońcy, co może mieć wpływ na wynik postępowania.

Skarżący podnosi również, że art. 632 pkt 2 w związku z art. 635 i art. 630 k.p.k. są sprzeczne z art. 2 w związku z art. 32 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 w związku z art. 77 ust. 1 Konstytucji. Zdaniem skarżącego skarżone przepisy godzą w zasadę zaufania obywateli do państwa i stanowionego przez nie prawa, prawo do odpowiedniego ukształtowania procedury sądowej, zgodnie z wymogami sprawiedliwości i jawności oraz w zasadę równorzędności stron. W ocenie skarżącego przepisy te prowadzą do nieuzasadnionego nierównego traktowania osób, w stosunku do których sąd orzekł rażąco niewspółmierną karę. Osoby te, w przeciwieństwie do osób, wobec których wydano wyrok zgodny z prawem, zmuszone są ponieść koszt wynagrodzenia obrońcy w postępowaniu apelacyjnym.

Zarządzeniem sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 14 lutego 2018 r. skarżący został wezwany do uzupełnienia braków formalnych wniesionej skargi przez: po pierwsze, wykazanie, że zaskarżone przepisy były podstawą ostatecznego rozstrzygnięcia; po drugie, wyjaśnienie, w zakresie wskazanych wzorców konstytucyjnych, rozbieżności pomiędzy *petitum* skargi konstytucyjnej a jej uzasadnieniem; po trzecie udokumentowanie daty doręczenia postanowienia Sądu Apelacyjnego z 12 kwietnia 2017 r.

W piśmie z 23 lutego 2018 r. (data nadania) skarżący uzupełnił powyższe braki.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072; dalej: u.o.t.p. TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Służy ono wyeliminowaniu – już w początkowej fazie postępowania – spraw, które nie mogą być przedmiotem merytorycznego rozstrzygnięcia. Trybunał wydaje postanowienie o nadaniu skardze konstytucyjnej dalszego biegu, gdy spełnia ona wymagania przewidziane w ustawie oraz nie zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 61 ust. 4 pkt 3 u.o.t.p. TK.

2. W ocenie Trybunału skarga konstytucyjna spełnia przesłanki przekazania jej do merytorycznej oceny albowiem:

1) skargę sporządził adwokat, który przedłożył pełnomocnictwo szczególne do sporządzenia i wniesienia tego środka prawnego, a także do reprezentowania skarżącego w postępowaniu przed Trybunałem,

2) skarżący wyczerpał przysługującą mu drogę prawną, ponieważ od postanowienia Sądu Apelacyjnego w S. z 12 kwietnia 2017 r. nie przysługują żadne środki zaskarżenia,

3) skarżący dochował zastrzeżonego w art. 77 ust. 1 u.o.t.p. TK trzymiesięcznego terminu do wniesienia skargi, gdyż powyższe orzeczenie, wraz z uzasadnieniem, zostało mu doręczone 18 kwietnia 2017 r., a skargę złożył w Trybunale 15 maja 2017 r. (data nadania),

4) skarżący prawidłowo określił przedmiot kontroli, tj. art. 632 pkt 2 w związku z art. 635 i art. 630 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2017 r. poz. 1904, ze zm.). Przepisy te były bowiem podstawą prawną orzeczenia, w związku z którym skarżący wniósł skargę do Trybunału,

5) W ocenie Trybunału, skarżący prawidłowo wskazał, które przysługujące mu konstytucyjne prawa i w jaki sposób zostały – jego zdaniem – naruszone (art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p. TK). Należycie uzasadnił również sformułowane w skardze zarzuty (art. 53 ust. 1 pkt 3 u.o.t.p. TK).

3. W związku z powyższym, Trybunał – na podstawie art. 61 ust. 2 u.o.t.p. TK – postanowił nadać skardze konstytucyjnej dalszy bieg.